

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 6

Sreda, 20. januarja 1937

Leto XII

Maček v pogajanjih z JRZ

Dr. Stojadinović in dr. Maček razgovarjata

V soboto, dne 16. t. m. sta se sestala v lovski koči pri Brežicah ministrijski predsednik dr. Stojadinović in voditelj hrvaškega gibanja dr. Vladko Maček. Predmet razgovora najbrže ne bo objavljen, ker je bil sestanek očividno informativnega značaja.

Lovska koča v kateri sta se sestala dr. Maček in dr. Stojadinović, je last intimnega Mačkovega prijatelja veleindustrijalca Deuttsch-Macelskega.

Strašno pomanjkanje surovin v Nemčiji

Zaposlitev pada katastrofalno

V Nemčiji je nastalo silno pomanjkanje surovin. Deloma je temu vzrok izzivanje, deloma pa padanje nemškega kredita v inozemstvu. V prav mnogih industrijah uvajajo zaradi tega le delni delovni čas, po dva ali tri dni v tednu ali pa delavstvo odpuščajo. Posarsko-vestfalska čevljarska industrija nima usnja. Gumijeve tovarne Wanderer v Chemnitzu so brez gumija. V lesni industriji ni plemenitega lesa in furnirjev. Tovarne žameta delajo po tri dni v tednu. Papirnice v Ziegenhalsu ustavijo. Tobačne tovarne, ki so privatne, ne dobe tobaka. Tovarna vagonov Vomag v Görlicu ne more izdelati vagonov za državo. Železarne znižajo produkcijo za 20 odstotkov, ker ni rude. Tekstilna tovarna v Ahenu je imela še 1933 6000 delavcev, sedaj jih ima le 4000. Sicer pa delajo v večini obratov po 32 ur na teden ob reducirani plači. V Nemčiji so izdali nove bankovce po sto mark s kljukastim križem. Temu denarju Nemci sploh ne zaupajo, ker smatrajo, da ta »strančin denar« pozneje itak ne bo veljal. Če se razmere take, potem tudi nihče ne bo imel zaupanja v stabilnost režima.

Kaj je Iskal Göring v Rimu

Bivanje Göringa v Rimu je nedvomno v zvezi z najnovejšimi političnimi dogodki. Obisk v Rimu je služben. Tisk trdi, da išče Göring otok med Dodekanezi za letalsko bazo v svrhu prodiranja proti vzhodu. To pomeni, da se hoče nemški fašizem le še bolj utrditi v Sredozemskem morju.

Razen tega pa so se v Rimu razgovarjali tudi o projektu štirih ali petih velesil, ki naj bi vladale vso Evropo. Ta načrt zopet prihaja v ospredje, ker sta Nemčija in Italija v zagati zaradi svoje preveč izzivalne politike.

Dekliški klub proti vojni in fašizmu se je ustanovil v Parizu. V tem klubu bo zedinjenih 350 dekliških klubov iz notranjosti Francije, ki se hočejo boriti proti vojni in fašizmu. Ti klubi štejejo doslej že 11 tisoč članic.

Z izobrazbo za socializem!

I. redna skupščina „Vzajemnosti“ v Trbovljah

V središču premogovne industrije v Sloveniji, v Trbovljah, se je sestala v nedeljo, dne 17. januarja I. redna skupščina Delavske kulturne zveze »Vzajemnost«.

V soboto, dne 16. t. m. so trboveljski sodrugi in sodružice priredili

pozdravni večer

kongresu in došlim delegatom v prostorni dvorani »Delavskega doma«. Večer je potekel v najlepši sodružni skladnosti in neprisljeni proletarski družabnosti. Čeprav za prireditelji niso mogli izvesti tako, kakor so si ga zamislili, vendar so točke nudenega sporeda vse zadovoljile in pokazale navzočim delegatom, kaj vse se more doseči z žilavo vztrajnostjo. Nastopil je najprej mandolinski orkester odraslih, s precizno izvajano kompozicijo, zatem moški pevski zbor z več delavskimi pesmimi. Za njim je nastopil mandolinski naraščaj z občudovanja vredno dovršenostjo. Mešani pevski zbor, številčno precej močan, je zelo ugaljal. Zborovodjem gre vse priznanje za njihov trud. Končno je zasedel oder polnoštevilni salonski orkester, kakršnega se more slišati malokje in je do dvanajste ure skrbel, da je ostalo razpoloženje vseh navzočih na višini.

Po končani prireditvi so domači sodrugi sprejeli zunanje delegate v prenočišča, ki so jim bila v zasebnih stanovanjih nakazana, kjer so bili od sodrugov-gostiteljev nad vse prijazno sprejeti in postreženi.

Potek skupščine

Z jutranjimi vlaki so prispele v Trbovlje zadnje številne delegacije iz zunanjih krajev. Proti 9. uri se je pričela polniti dvorana »Delavskega doma« z delegati in gosti. Med njimi je bilo opaziti mnogo v delavskem gibanju osivelih sodrugov in zrelih mož, poleg mladih sodrugov in sodružic, ki tvorijo pravzaprav jedro naše delavske kulturne zveze. Živahno se pozdravljajo prijatelji in znanci. Novinci med delegati sklepajo nova poznanstva in zveze. Po dvorani stoje gruče sodrugov in sodružic. Med tem, ko eden pripoveduje, drugi poslušajo, mu vpadajo v besedo, ga nadoknadujejo v njegovih izjavanjih, govore drug drugemu o svojih izkušnjah pri izobraževalnem delu, o uspehih in neuspehih, priključujejo, tožijo in hvalijo, pri tem pa podzvestno bodre drug drugega k vztrajnosti in odločnosti, ki sta v stanu premagati vse težave in premostiti vse ovire.

Ob pol 10. uri je glas zvonca s predsedstvene mize pozval delegate na odkazano jim mesta.

Predsednik zveze s. dr. Jelenc je takoj nato otvoril I. redno skupščino. Zaigrala je godba trboveljskih rudarjev, za njo pa je zapel peyski zbor domoče »Vzajemnosti« delavsko himno.

Nato je pozdravil predsednik došle delate, s. Pliberška kot zastopnika obolelega župana s. Klenovška, predsednika Delavske zbornice, nadalje zastopnike: Strokovne komisije, Zveze rudarjev Jugoslavije, Cankarjeve družbe, Prijatelja Prirode, »Delavske Politike« in »Ljud-

skega glasa«. Skupščino je pozdravila pismeno Centrala za radniško vaspitanje v Beogradu in Savez radniških kulturnih i sportskih društava v Sarajevu.

V imenu trboveljske občine je pozdravil skupščino s. Pliberšek, želeč delegatom dobrodoščilo v delavskih Trbovljah, kongresu pa popoln uspeh. Ob koncu pa se je v imenu vseh domačih organizacij zahvalil za izkazano čast, da se I. skupščina nadvse pomembne kulturne organizacije slovenskega delavstva vrši v Trbovljah.

Za pozdrav se je zahvalil s. dr. Jelenc, ki je naročil s. Pliberšku, da se v imenu skupščine zahvali županu za izkazano pozornost, želeč mu skorajšnjega okrevanja.

Nato je sledilo konstituiranje kongresa, in volitev verifikacijske komisije, v katero so bili soglasno izvoljeni ss.: Tanc (Maribor), Kosmos (Hrastnik), Tratnik (Celje), Vehovec (Kranj), Štukelj (Ljubljana).

Predsednik je na to podal poročilo o delovanju »Vzajemnosti« od 29. 3. 1936, t. j. od dneva ustanovne skupščine.

Pravila zveze je odobrila banska uprava dne 12. marca 1936.

Ustanovna skupščina pa je bila v Ljubljani, dne 29. marca 1936.

V tem času so se ustanovila društva: Celje, Črna, Dobrunje, Gorje, Guštanj, Hrastnik I., Hrastnik II., Kočevje, Kranj, Lesce, Liboje, Litija, Ljubljana, Maribor, Mežica, Muta, Prevalje, Ptui, Pobrežje, Rog. Slatina, Ruše, Smlednik, Stari trg, Studenci, Škofja Loka, Šoštanj, Trbovlje, Tržič, Zabukovca, Zagorje, Zalog, Zg. Bistrica. Društvi Muta in Lesce nista do danes poslali še nikakega obračuna.

Društvo v Šoštanju je oblast razpustila, proti čemur se je društvo pritožilo. Po tem razpustu šteje zveza vsega skupaj 31 društev, ki so štela z 31. dec. 1936. 1. 1288 članov; to število se je pa dvignilo po zadnjih obračunih v tem mesecu na 1.400 članov.

Oblast je odklonila odobritev društev v Črnučah in Kamniku. Predlagatelji v Kamniku so vložili pritožbo.

Vložena so pravila za kraja: Št. Pavel pri Preboldu in Velenje.

Pripravlja se ustanovitev društev še v Št. Janžu na Dolenjskem in v Senovem pri Rajhenburgu.

Društva so imela 21 dramskih odsekov in sicer: v Celju, Črni, Dobrunjah, Guštanju, Hrastniku I., Hrastniku II., Kočevju, Kranju, Lescah, Libojah, Ljubljani, Mežici, Muti, Prevaljah, Ptuiu, Studencih, Trbovljah, Tržiču, Zabukovci, Zagorju, Zalogu.

19 pevskih in glasbenih odsekov, in sicer: v Celju, Zg. Bistrici, Črni, Mariboru (pevski in glasbeni), Gorjah, Guštanju, Zagorju (pevski in glasbeni), Trbovljah (pevski in glasbeni), Zabukovci (pevski in glasbeni), Hrastniku I., Hrastniku II., Libojah, Rušah.

šest knjižnic: v Hrastniku I., Litiji, Črni, Guštanju, Rog. Slatini in Škofji Loki.

pet šahovskih odsekov: v Ljubljani, Mariboru, Gorjah, Kočevju in Guštanju.

Društva so priredila 51 dramskih predstav, 11 koncertov, prosvetnih večerov in festivalov 18, predavanj in tečajev in 82 drugih prireditev.

Zvezino tajništvo je prejelo 325 in odposlalo 354 dopisov. Poleg tega je izdalo 9 števk »Izvestij«.

Posebna odlika društev in zveze »Vzajemnost« je, da se društva ustanavljajo in delajo zgolj iz notranje pobude in duševne potrebe zavernih delavcev po delavski kulturni organizaciji.

Ovire za večji razmah delovanja društev in zveze so bile: še vedno nerešeno vprašanje premoženja razpuščene »Svobode«, zapreke, izvirajoče iz društvenega zakona iz l. 1931 in pomanjkanje finančnih sredstev. Težkoče radi pomanjkanja predavateljev je zveza v zadnjem času premagala, ker je dobila celo vrsto dobrih predavateljev iz vrst slovenskih kulturnih delavcev; toda žal se mnogo predavanj ni moglo izvršiti.

Poročilu je sledila živahna debata. Na predlog nadzorstva, ki ga je prečital s. Niko Bricelj, je bila centralnemu odboru izglasovana razrešnica soglasno.

Udeležba na skupščini

Sledilo je poročilo verifikacijskega odbora. Skupščine se je udeležilo 25 društev po 69 delegatih, ki so zastopali 1215 glasov. Delegacije niso poslala društva: Gorje, Mežica, Ruše, Stari trg, Studenci in Muta, skupno 159 članov. Vseh članov je 1374. Poročilo je bilo soglasno odobreno.

Revija »Svoboda«

O potrebi kulturne revije je poročal s. Štukelj in je svoj predlog na kratko utemeljil. S 1200 proti 129 glasovom je bilo sklenjeno, da bo revija »Svoboda«, ki izhaja v založbi posebnega konzorcija, v katerem bo zastopana tudi »Vzajemnost«, postala obvezno glasilo članov »Vzajemnosti«. Člani bodo plačali v ta namen po Din 1 mesečno. Revija bo družinski kulturni časopis in poljudno pisana, vendar se bo od sedanje razlikovala. Imela bo organizacijski vestnik in rubriko za odrasle, žene in naraščaj.

Podzveze

Daljša debata se je razvila o ustanavljanju podzvez za posamezne panoge izobraževalnega dela. Skupščina je sklenila, da se takoj začne s pripravami: **pevske, dramske in knjižničarske podzveze.**

Predlog, da se ustanovi mladinska podzveza, je bil zavrnjen, ker za njeno osnovanje ni oslonca v pravih. Skupščina je bila tudi mnenja, da morajo v kulturni organizaciji delati stari in mladi skupno, ne pa ločeno. Nedopustno je tudi snovanje mladinskih odsekov po podružnicah. Odseki smejo postojati samo za posamezne kulturne panoge.

Novi osrednji odbor

Na predlog verifikacijske komisije je bila osvojena lista novega zvezinega odbora s predsednikom s. dr. Celestinom Jelencem. (Točna imena ostalih odbornikov bomo priobčili v prihodnji številki.)

Uspehi vladinih čet pred Madridom

Branilci Madrida v napadu

Poskus generala Franca, da bi s plavimi Marokanci zaokrožil Madrid s severne strani, se je izjalovil. Njegove čete so bile po prvih uspehih, ki so jih dosegle, vržene nazaj.

Te dni so pričeli novi boji v vseučiliškem naselju, kjer so vladine čete podminirale od nacistov zasedeno kliniko in jo pognale v zrak. Nacisti so bili tu primorani k umiku in je vseučiliška četrt prilično očiščena sovražnika.

Napadi generala Franca proti Malagi

Ker pred Madridom ni uspel, skuša general Franco prodirati proti Malagi. Malaga je veliko pomorsko pristanišče na jugu Španije. Tu sem so nacisti sedaj poslali črpolte Marokance, ki jih pred Madridom preveč zebe in jih gonijo v napad. Pri Esteponi (kraj leži ob morju 80 km od Malage), so imeli nekoliko uspeha. Ta svoj uspeh so razbobnali po vsem svetu kot velikansko zmago, da zakrijejo svoje neuspehe pred Madridom. Poizkušali so tudi z izkrcavanjem čet v bližini Malage. Toda vladina letala so prisilila vojne ladje nacistov k naglemu umiku.

Napredovanje vladinih čet ob Biskajskem zalivu

Asturski rudarji in vladini miličniki prodirajo sedaj v pokrajino Leon in se bližajo mestu istega imena, ki leži na poti proti Burgosu, glavnemu stanu nacistov.

Francovi nacisti streljajo duhovnike v Španiji.

Klerikalno časopisje neprestano piše o umorih duhovnikov na Španškem, ki so jih izvršili vojniki ljudske fronte in legalne vlade. Nasprotno pa javlja katoliški pisatelj Jose Maria de Semprun y Guerra, da je sestavil listo 30 duhovnikov, ki so jih pomorili Francovi nacisti med Baski, ki je le manjša pokrajina Španije. Pisatelj navaja v listi 30 imen in pravi, da to še niso vsi umori. Drugod so jih postrelili najbrže še mnogo več.

Predlogi

Skupščina je iz tehničnih razlogov odklonila vse predloge za spremembo pravil. Med njimi tudi predlog hrastniške »Vzajemnosti«, da se omogoči pristop v društvo mladini že s 14. leti, ako je dobila odpustnino iz šole. Da se olajša delovanje posameznih društev, bodo zvezina »Izvestja« posredovala izposojanje inventarja, notnega materiala itd. med društvi. Vprašanje poenostavljenja uprave bo reševal centralni odbor. — Centralni odbor bo preskrbel seznam vseh priporočljivih dramskih del. V okviru pevske podzveze se bo osnoval odbor za redakcijo glasbenih izdanih.

Po izčrpanju dnevnega reda je s. predsednik s pozivom na novo, poživljeno, vztrajno delo, ki naj pomnoži tudi število članstva in društev, zaključil občni zbor med »Družnost«-klici in ploskanjem delegatov.

Trboveljski sodrugji so ostali v družbi zunanjih delegatov in gostov tudi še vse popoldne. Ena skupina pod vodstvom domačih sodrugov je šla na ogled po Trbovljah; druga skupina na koncert Trboveljskih slavčkov, ki so ga priredili v spomin Emila Adamiča v »Sokolskem domu«. Koncert je uspel sijajno. Ostali sodrugji pa so lahko brezplačno prisostvovali kino-predstavi v Del. domu.

S. Majdič je delegatom razkazal tudi bogat dramski arhiv trboveljske podružnice.

Mislimo, da govorimo iz srca vsem delegatom in gostom, ako se trboveljskim sodrugom na njihovi res sodružni pozornosti, ki so jo izkazali iskreno zahvalimo.

Proti vmešavanju in pošiljanju prostovoljcev

Na pobudo Anglije, da se izvede kontrola glede nevmešavanja in prepove pošiljanje prostovoljcev v Španijo, sta odgovorili Francija in Rusija pritrdilno.

Francija pa naglašja, da bo primorana opustiti politiko nevmešavanja, ako Berlin in Rim ne pristajata na kontrolo in prepoved pošiljanja prostovoljcev.

Zahvala španske delavske zveze delavskemu gibanju

Španska delavska strokovna zveza je poslala socialistični internacionalni pismo, v katerem se iskreno zahvaljuje delavstvu za zavzemanje in pomoč v pravični stvari španskega proletarijata.

Pred spoznanjem?

Eden pravi, da si bodo Španci našli lastno državno formo

Angleški zunanji minister Eden je odločno nastopil proti italijanski in nemški španski politiki. Izjavil je: Španijo Špancem! Iz te izjave bi se dalo sklepati, da končno Anglija in Francija to vprašanje že iz svojih interesov vedeta do zaključka.

Sklicati namerava Anglija državno konferenco prizadetih držav. Takša konferenca pa se bo zopet zavlačevala in bo težko prišla do uspešnega zaključka.

Zanimivo je, da dr. Schacht ne pojde v Pariz. Razmere so se torej poostrele, ker po nekaterih vesteh trdi Nemčija, da šele takrat opusti špansko politiko, ko doseže kolonije. Očividno je torej, da vodi Nemčija izsiljevalno politiko namesto spo-

Pomožna akcija za Španijo

Mednarodno organizirano delavstvo simpatizira s španskim narodom, ki se bori proti reakciji. Delavstvo pa tudi materialno podpira bojevnike naroda v Španiji. Španski solidarnostni sklad je doslej poslal v Španijo 8.700.000 frankov, to je okoli 18 milijonov dinarjev. Med drugimi so zbrali delavci in organizacije Velike Britanije 2.300.000, Zedinjenih držav 2.200.000, Švedske 1.270.000, Belgije 1 milijon, Danske 630.000, Nizozemske 420.000, Norvegijske 285.000, Čehoslovške 115.000, Palestine 105.000, Avstralije 30.000 in Južne Afrike 26.000. Za ta denar so bila poslana v Španijo živila, zdravila, obleka in druge potrebščine.

razumne politike. Zadržanje Nemčije je zbudilo zlasti v Angliji nezaupanje. Vsi objektivni listi pišejo o nemški neiskrenosti ter zahtevajo, da vlada napravi konec manevrom, ki niso nič drugega kakor pripravljanje vojne.

Eden se ne boji za Španijo. Španski narod naj si izbere sam svojo upravo. Naj bo izid vojne kakršenkoli, Španci ne bodo prenesli ne fašizma in ne bolševizma, ampak si bodo uredili državo po svoje.

S tem je hotel Eden povedati, da bajkam ne veruje, ker je španski narod zrel in bo vedel, kako naj se upravlja.

Pričakujemo torej po teh izjavah tudi resne korake, da se prepreči zločinstvo v Španiji.

Mezdno gibanje rudarjev državnih rudnikov

Pred razgovori

Težke socialne prilike, v katerih žive rudarji državnih rudnikov že leta in leta, so jih prisilile, da so po svojih zastopnikih, potom Saveza rudarskih radnika v Zenici, predložili mezdne zahteve Ministrstvu za šume in rudnike. Zahteve so v glavnem te-le:

1. Sprememba sedaj veljavnega »Radnega ugovora«;
2. povišanje temeljne meзде vseh kategorij za 30 odst.;
3. zagotovitev vsaj 20 delovnih dni v mesecu;

4. odprava neopravičenih kazni, šikaniranja in psovanja delavstva pri delu;

5. priznanje obrtnega zakona tudi za osebe državnih rudnikov.

Na podlagi vloženih zahtev je minister za šume in rudnike pozval direkccijo državnih rudarskih podjetij v Sarajevu, da poda svojo izjavo k predloženim zahtevam.

Ko bo ta izjava podana, se bodo vršila nadaljnja pogajanja.

Prizadetim rudarjem želimo mnogo uspeha v boju za njihove opravilne zahteve.

Doma in po svetu

Zborovanje JRZ v Ljubljani. V nedeljo se je vršilo v Ljubljani veliko zborovanje JRZ. Zborovanje je imelo agitacijski značaj. Govorili so minister dr. Krek, senator Smodej, ljubljanski župan dr. Adlešič o ljubljanskih zadevah in notranji minister dr. A. Korošec. Iz govorov so odmevale še neizpolnjene obljube in povdarjanje, da vlada dela, da pa mora imeti mir in zaupanje, da bo lahko izvršila, kar je obljubila in kar hoče. Dr. Korošec je zlasti povdarjal veličino stranke JRZ in da ni nikogar, ki bi namesto te stranke prevzel vladno. Zborovanje se je vršilo v unionski dvorani in je bilo skrbno in previdno organizirano.

»Domoljub« sijajno dokazuje, da so kapitalisti komunisti. Tako pravi: Če si pastir naredi piščalko, je njegova; če kdo izkleše iz kamna podobno, je njegova; če kdo obdela zemljo, ki nima lastnika, je pridelek njegov. Vse to je pa državno. Po-brati jim pa država tega ne sme kar tako, ker so si že prej prilastili zemljo, preden je država sploh bila in jo obdelali. Z delom so si jo prisvojili, zato jim država ukrade, če jim vzame. Tu velja nujna božja zapoved: ne kradi! S tem pa nočemo zagovarjati kapitalizma. Le počakajte,

boste videli, kako smo mi prijatelji kapitalizma! — Tu vprašamo, če so gospodje res pridobili veleposestva s svojim delom? Ali niso oropali malih kmetov ali si prilastili zemljo in jo obdelovali z drugimi ljudmi, s tlačani, sužnji. Ali kapitalizem dela sam? Ali ne oropa delavca za velik del zaslužka in blaga in s tem kupi bogastvo. To v premislek.

Neprestane nesreče na morju.

V bližini Šibenika sta se na razburkanem morju zaletela drug v drugega dva italijanska trgovska parnika »Morea« in »Umbertus«. »Umbertus« se je potopil. Mornarje so rešili. Zadnja leta so italijanski parniki povzročili že precej pomorskih nesreč vzdol dalmatinske obale. — Črna smrt na morju.

Centrala za transfuzijo krvi. V Beogradu so osnovali centralo za transfuzijo krvi. Doslej se je javilo okoli sto oseb, ki bi v potrebi oddajale kri.

Izboljšanje uradniških plač na Čehoslovaškem. Čehoslovaška vlada je pred nekaj leti znižala uradniške plače za nekaj odstotkov. Sedaj je vlada dovolila kredit 150 milijonov Kč (nad 250 milijonov dinarjev), da zviša uradniške plače.

Kam vodi klerofašistična stanovščina. Avstrijski klerofašisti so zaprepasčeni. Število porodov na Dunaju, na sedežu njihove oblasti, strahotno pada. V septembru lani se je rodilo komaj 822 otrok, umrlo pa je 2020 Dunajčanov. Torej je padlo število prebivalcev v enem mesecu za 1198 oseb. Število šolskih otrok se je znižalo za okroglo 8000, tako da so morali ukiniti 100 razredov. Vzrok? Nezaslišano poslabšanje socialnih razmer v Avstriji pod novim režimom, demontiranje vzornega socialnega skrbstva za otroke, mladino in stariše, ki ga je vpeljala socialna demokracija v avstrijskem glavnem mestu in stanovanjska beda, odkar je občina prenehala z zidanjem ogromnih zgradb s ceneni stanovanji, ki so jih gradili socialni demokrati. Na svetu so živali, ki se plode, le če imajo dovolj hrane za svoje mladiče. Tak zakon vlada tudi človeškemu rodu. Zaman ves boj proti »beli kugi«. Klerofašistična stanovščina pomeni — izumiranje človeškega rodu.

Grška opozicija — na Grškem. Na Grškem, kakor znano, vlada diktatura, ki je bila uvedena radi — komunistične nevarnosti. Kakor poročajo iz Aten, so voditelji razpuščenih strank poslali predsedniku vlade poziv, v katerem zahtevajo, da jih obvesti o zunanje političnem položaju. Človek se mora čuditi temu. Ponekod niti poslanec ne pade na um, da bi kaj takega zahtevali, tu pa se najdejo voditelji razpuščenih strank, ki si laste pravico, da se seznajajo z zunanje političnim položajem!

Nezaposlenost v Nemčiji narašča. Število nezaposlenih je v decembru mesecu 1936 naraslo za 281.000 oseb. V celoti izkazuje Nemčija v decembru 1.478.000 nezaposlenih. V tem številu so seveda le prijavljeni nezaposlenci.

Pustne prireditve na obletnico nacistične revolucije v Nemčiji. Dne 30. januarja vsakega leta slavi nacistično gibanje v Nemčiji obletnico revolucije oz. svojega prihoda na oblast. Letos pa se je dogodilo, da pade ta dan na predzadnjo soboto v pust, ki se v vsej Nemčiji obhaja kot pravi pustni praznik. Vodstvo nacistične stranke, zlasti njen propagandni šef Goebbels, je radi tega prišlo v zelo neprijeten položaj. Končno je moralo pristati na to, da se pustne prireditve na ta dan vrše, ker bi sicer hotelirji, gostilničarji itd. imeli preveč izgube. Tako bodo 30. januarja, na sam dan obletnice nacistične revolucije, imeli harlekinjado.

Göring obišče Franca v Španiji. Göring je potoval v Rim. Franco ga je povabil k sebi v Španijo na obisk, kar je Göring tudi sprejel.

Franco zahteva še 80.000 mož za svojo vojsko. Hitler je odgovoril samo, da opusti špansko politiko takrat, ko dobi kolonije. — I.

Heriot zopet predsednik zbornice. Te dni se je sestala francoska zbornica in zopet izvolila Heriota za predsednika.

Mussolini odločuje sam, oziroma vlada o vojni. V Italiji so sprejeli zakon, po katerem bo vlada odločevala o vojni, ne vojno poveljstvo.

Trocki je prispel v Mehiko. Komunisti so javili vladi, da prirede demonstracije z namenom, da se mu rok za naselitev omeji na najkrajšo dobo.

Nevarnost komunističnega prevrata je grozila Japonski. Toda policija je še pravočasno izvedla za zaroto in aretirala 350 ljudi. Aretiranci morajo biti res strokovnjaki za prevratni posel, ako bi njih 350 zadostovalo, da izvrše državni udar, premagajo silno vojsko in vržejo mikado. Človek res ne ve, kdo se iz koga norčuje, ko čita taka poročila v svetovnem tisku.

Zopet upor na Kitajskem. V severni Kitajski so se zopet uprli generali. Upor je obsežen in ima protijaponski značaj.

Okrog 100 ljudi je zgorelo v ekspresnem vlaku na progi Hongkong-Kanton na Kitajskem. Ko so vlak ustavili so bili vsi vagoni že v plamenu.

Pregled važnih svetovnih dogodkov

v času od 1. do 7. januarja 1937

1. januar, Francija: Uvedba 40-urnega delovnega tedna v tekstilni industriji. Začetek izvajanja 40-urnega delovnega tednika na železnih cestah. — **Španija:** Odbor za nevmešavanje v Londonu dostavi načrt o nadziranju nevmešavanja obema bojujočima se strankama s pozivom, da odgovorita najdalje v 10 dneh.

2. januar, Italija-Anglija: Italijansko - angleški »Gentlemen's Agreement« podpisan v Rimu. Obe velesili dogovorita med drugim: »da je svoboda plovbe v in iz ter po Sredozemskem morju življensko važnega pomena« za obe državi, ki odklanjata vsak poskus »spremembe sedanjega stanja«. Obe državi se obvezeta, da bosta po svojih najboljših močeh skrbeli za to, da bosta obrežuspešili vsako namero, ki bi lahko škodovala medsebojnim dobrim odnosom. (Neposredno na to je Italija poslala nove čete v Španijo!) — **Bolgarija-Jugoslavija:** Objava prijateljskega pakta med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki so ga odobrile tudi Grška, Rumunija, Turčija in Čehoslovaška.

5. januarja: Pakt o nevmešavanju: Pododbor londonskega odbora za nevmešavanje zaseda. Za zase-

danje je vladalo veliko zanimanje, ker je bilo dne 23. decembra 1936 sklenjeno, da morajo vlade do 4. 1. 1937 odgovoriti, ako so pripravljene nositi stroške nadzora. Iz objave o poteku se je razvidno, da gotove vlade še niso odgovorile in da bo odbor zahteval novih pojasnil.

7. januarja: Nemčija - Italija - Španija. Nemčija in Italija odgovorita na francosko-angleški predlog z dne 27. decembra o izvedbi nadzora o nevmešavanju in pošiljanju prostovoljcev v Španijo. V svojem odgovoru trdi Nemčija, da sta Italija in Nemčija svoj čas kot prvi predlagali preprečitev dotoka prostovoljcev (in sta jih tudi kot prvi poslali. Op. ur.), da pa sta takrat Francija in Anglija tako prepoved odklonili. Nemčija je tudi še sedaj pripravljena, da se vzpostavi stanje, kot je bilo v avgustu 1936. T. j. pripravljena je pristati na vse mere, ki se zde potrebne, da se prepreči dotok prostovoljcev, toda le pod pogojem, da se izvaja nadzor z vso strogostjo, da se vse države vzdrževmešavanja in da se ustavi vsaka posredna pomoč (t. j. da bi bilo prepovedano pošiljati tudi zdravila. Op. ur.) Italijanski odgovor se glasi prilično enako.

VZAJEMNOST

Hrastnik

Delovanje »Vzajemnosti« I.

Naša »Vzajemnost«, ki jo tvorijo pretežno rudarji, je od svoje ustanovitve pa do danes izvršila že precej kulturnega dela. Veliko nalogo je rešila s postavitvijo novega odra, ki ga je bogato opremila z lučjo in kuliserijo, za kar je izdala nič manj kot Din 15.000. Sedaj je oder tako izpopolnjen, da lahko na njem vprizarjamo poljudna dramska dela! Dalje obstoja moški in mešani pevski zbor, ki je, kakor je bilo že v bivši razpuščenosti »Svobodi«, dal prvo življenje tudi naši »Vzajemnosti«. Kmalu po njeni ustanovitvi je priredil z »Vzajemnostjo« II. in Rudarsko ter steklar-sko godbo I. delavski kulturni dan, katerega se je udeležilo ne le delavstvo iz Hrastnika, ampak tudi iz okolice in posebnost iz Trbovelj. Udeležil se je prireditve tudi predsednik Zveze s. dr. Jelenc iz Ljubljane. Prireditelj je dosegel lep moralen, pa tudi gnoten uspeh. Dalje je naša »Vzajemnost« I. priredila vinski trgatav, dramski odsek pa igro v »Črni mlaki«, s sodelovanjem okoli 60 oseb. S to igro so diletanti gostovali tudi v Trbovljah in jo še enkrat ponovili v Hrastniku. Potem so uprizorili »Križarsko vojno« z lepim uspehom. Lepo je poteklo Silvestrovanje. Z veseljem poročamo, da imamo na novo ustanovljeno dramsko družino mladih članov, ki so 6. t. m. že odigrali prvo igro »Zloba in zvestoba« in dosegli zelo zadovoljiv uspeh. Pripravljajo pa igro »Dedni Logar«, starejši pa igro »Na ogledih«.

Na splošno željo članstva se je otvorila tudi plesna šola, ki bo zaključila v februarju. Pevski odsek se pridno pripravlja na svoj koncert. Izvajal bo bogat in lep program najpozneje v mesecu marcu. Med tem pa bo »Vzajemnost« I. še poskrbela za predavanja. »Vzajemnost« bo to sezono priredila tudi še kakšen prosvetni večer. Na delu so funkcionarji in vseh 63 članov in članic »Vzajemnosti« I. Na zadnjem članskem zborovanju 10. januarja so navzoči z zadovoljstvom sprejeli poročilo o delovanju na znanje in obljubili, da se morajo članstvo dvigniti na 100 v najkrajšem času. Zlasti pa je zborovanje poudarilo potrebo društvene discipline.

Literatura

Radnički »Crveni kalendar« 1937. Uredil Mirko Kus-Nikolajev. (Str. 80. Izdala »Naša snaga«. Jugoslavenska socialistička nakladna zadruga v Zagrebu. Preradovičeva 4/II. kat. dvorište.)

»Delo proti tuberkulozi«. Glasilo narodne protituberkulozne lige. (Četrtnika. Št. 4. in 5. Str. 57-72 in 73-88. Leto 1936. Uprava: Narodna protituberkulozna liga, Ljubljana, Miklošičeva cesta.)

V ogledalu

»Slovenec« dela tlako sovjetski propagandi. Zadnjih 14 dni so listi prinašali obširna poročila o nameri fašistične Nemčije, da zasede Španski Maroko, kamor je dospelo tudi več transportov nemških vojakov. Francija je zbog tega celo izdala ukrepe in poslala svojo vojno mornarico v španske vode, ker pomeni izkrcavanje Nemcev v Maroku kršitev takozvanega maroškega statuta, po katerem nima v Maroku nobena tuja sila, razen Francije in Španije, kaj iskati. O vsem tem je poročal tudi »Slovenec« z naravnost bombastičnimi naslovi, dokler ni v št. 9 z dne 12. januarja zapisal v podnaslovu: »Alarm povzročila sovjetska propaganda.« Tako je »Slovenec« sam priznal, da je zadnje čase delal tlako sovjetski propagandi in z njo zastranjal svoje verne čitatelje. ...

Demokracija je bojno sredstvo Judov. Nacion. fuhrer Ljotić, ki ima svojo politično stranko »Zbor«, izdaja za vojvodinske Nemce nemški listič, ki je urejevan popolnoma v hitlerjevskem duhu. V eni letos izišlih številki lista »Erwache« čitamo v velikih črkah napisano: »da je demokracija bojno sredstvo Judov. Zato jo seveda Ljotićev »Zbor« odklanja. To si velja zapomniti, ker je Ljotić ob prilike neke svoje »turnee« ro Sloveniji, ko so ta delavci na nekem shodu trdili prijeti, bitel zatreti, da ni proti demokraciji. Ako se bo ta gosnod ali na kakšen njegov trahant kie ročavil, mai delavci skrbje za to, da bo zvedel, kar ore človeku, ki si ima zasmehevati demokracijo in oznanjati fašistične nauke.

Za tiskovni sk'ad so darovali:

Litija: S. Zupanc je zbral na nabilni poli Din 40.—, s. Rezi Vuk na silvestrovanju Din 42.—, s. Žužek Franc je daroval Din 8.—, skupno Din 90.—. Hrastnik: s. Oberčkal je zbral: Snaps — Celje — Din 10.—, g. Laznik Franc, neka družba na Dolu Din 10.—, neimenovana gospa iz Dola Din 5.—, skupaj Din 25.25. Maribor: L. S. Din 30.—, Pobrežje: s. Muhčič Din 10.—, Laško: Jutriša Din 30.—, Črna: Ob priliki predavanja je darovala Poderstovšek Urša Din 10.— in A. J. Din 4.—, skupaj Din 14.—. Mežica: Ob priliki predavanja dne 17. jan. Gostilna Toff Din 20.—, S. A. Din 20.—, Marica U. Din 10.—, V. R. Din 0.50, Vinkl Gustl 10.— in še nabral v družbi Din 24.50, skupaj Din 95.—.

PREKLIC.

Podpisani Štefan Goršek, rudar in posestnik, Migojnice št. 9, pošta Griže, preklicujem in obžalujem vse klevete o gospodu Martinu Zupušku, poslovodji Zadruga državnih uslužbencev v Zabukovci in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Štefan Goršek.

Hrastnik

Delavsko predavanje se bo vršilo v nedeljo, dne 24. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne. Predavata ss. dr. Reisman in Eržen Viktor. Rudarji, steklarji, kemični delavci in delavke, udeležite se tega predavanja v čim večjem številu!

Slovenska Bistrica

Delavsko predavanje. V nedeljo, dne 24. t. m. se bo vršilo predavanje o pomenu kulturne in strokovne organizacije ter delavskega tiska, dolžnostih in pravicah obratnih zaupnikov. Predavala bosta ss. Vidovič in Jelen iz Maribora. Pridite vsi!

Pobrežje pri Mariboru

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 24. januarja v društvenem lokalu gostilne Kren, s pričetkom ob pol 9. uri dopoldan. — Odbor.

Prevalje

Vse naročnike »Delavske Politike« obveščam, da bom pobiral naročnino v nedeljo, dne 24. januarja od 9. do 10. ure dop. v gostilni Rozman. Posebej velja to še za zaostankarje, katere pozivam, da se vsak sigurno ob omenjeni uri zgleda pri meni. — Poverjenik.

Borovnica

Zopet lesne pošiljke v Italijo. Prvič odkar so bile ukinjene sankcije je bilo pretekli teden natovorjenih na tukajšnjem kolodvoru pet vagonov desk za Italijo. Izgleda, da bodo sledili še novi transporti. Precej velika naročila za rezan les so prišla tudi iz Anglije. V decembru in januarju je bilo naloženih 20 vagonov. Skupno pa bo odpisanih okoli 3000 kub. metrov rezanega lesa ali okroglo 100 vagonov. Les za Anglijo je treba prilagoditi angleškim meram. Pošiljke morajo biti zelo dobro sortirane. Podjetniki pravijo, da samo vezava in sortiranje enega vagona rezanega lesa stane do Din 2000, kljub temu, da mezdje niso visoke. S pozitivno lesne trgovine si bo tudi naše delavstvo vsaj nekoliko opomoglo.

Petrovče

Kar se celotne liste tiče, je treba vedeti, da je bila postavljena kot gospodarska lista proti JRZ. Gospod, ki je sedaj pod JRZ prišel do županskega stolčka, je bil poprej občinski odbornik. Prejšnji župan, pri sedanjih volitvah nosilec gospodarske liste, je pač delal to, kar mu je odbor, v katerem je sedel tudi sedanj župan, odobril. Da bi bil pa sedanj župan v prejšnjem občinskem odboru uganjal kakšno posebno opozicijo, pa javnosti ni znano. Sicer pa sta pri decembrskih volitvah v znatni meri pripomogla listi JRZ do zmage: pečenka in vino. Dober tek!

Delavski pravni svetovalec

Brezposelna podpora pri Borzi dela (Dobja vas)

Vprašanje: Zavarovan sem bil pri OUZD od 7. 12. 1935 do 15. 3. 1936 in od 22. 6. 1936 do 13. 6. 1936. Razen tega sem bil zaposlen pri vodni regulaciji od 1. 10. do 14. 11. 1936. Sedaj sem brez posla. Imam družino. Prosil sem pri Borzi dela v Mariboru za delo in podporo; odgovora nisem dobil. Ali mi pripada brezposelna podpora?

Odgovor: Ne. Pravico do brezposelne podpore si pridobi le tisti delavec, ki je bil v zadnjem letu, predno je postal brezposeln, zavarovan vsaj šest mesecev

oz. 10 mesecev v zadnjih dveh letih. Delavci, zaposleni pri javnih delih, pa so s posebno odločbo ministrstva za socialno politiko izzvzeti iz zavarovanja.

Zavarovanje zoper požar.

Vprašanje: Pri neki zavarovalnici sem bil zavarovan zoper požarno škodo. Ko je poteklo 10 let bi bil moral pogodbo obnoviti, česar pa nisem storil, medtem mi je pogorelo gospodarsko poslopje. Ali morem zahtevati od zavarovalnice zavarovalnino?

Odgovor: Po 10 letih je zavarovalna pogodba prestala. Če je niste obnovili in plačevali premij dalje, nimate napram zavarovalnici nikakih pravic.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadruga domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

Kako rastejo uspehi varčevanja?

MESTNA HRANILNICA V MARIBORU

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoče račune ter jih obrestuje do

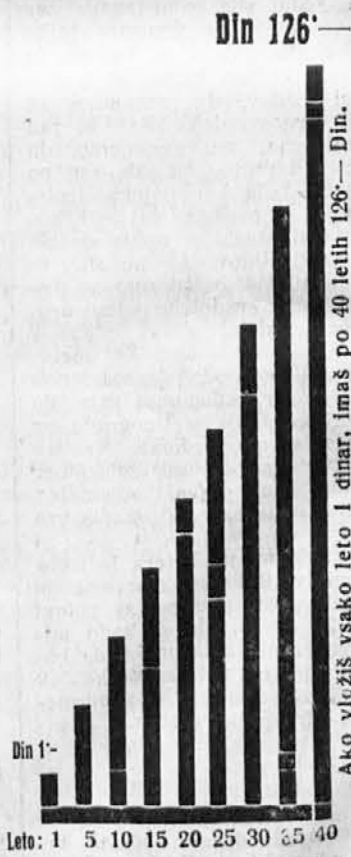
5%

Vse sedaj vložene vsote so stalno v celoti izplačljive, za kar jamči 18 milijonska vsota vrnjenega posojila mestne občine.

Za varnost vlog i a m č i mestna občina s svojim premoženjem in davčno močjo svojih davkoplačevalcev.

Daje nova kratkoročna posojila.

Mestna hranilnica želi s svojim poslovanjem koristiti vlagateljem in dolžnikom v popolnem medsebojnem zaupanju, ki naj ustvarja novo gospodarsko življenje mesta Maribora in njegove širne okolice.

MALI OGLASI

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragž

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.